

10 października 2013r. odbyło się uroczyste otwarcie obiektów Centrum Sportu i Rekreacji w Koszycach. Otwarcia dokonał Wójt Gminy Koszyce – Stanisław Rybak, dzięki którego staraniom powstały te obiekty. Na uroczystości zgromadziła się cała społeczność uczniowska Centrum Oświatowego w Koszycach., wraz z wychowawcami.

W skład Centrum Sportu i Rekreacji wchodzi zagospodarowanie terenu wokół nowej hali sportowej, obiektów sportowych. Tworzą je place i alejki dla pieszych, place dla ruchu kołowego, elementy zagospodarowania terenu w postaci ozdobnych murków, palisad, oświetlenia, altany grillowej oraz urządzonej zieleni.

Druga część projektu to obszar typowo rekreacyjny nazwany „Swojskie klimaty”. Jest to coś nowego w naszej gminie dlatego pozwolimy sobie na szerszy jego opis.

Pierwotnie, teren ten, porośnięty był w przeważającej większości samosiejkami drzew i krzewów (min. robinii akacjowej, klonów pospolitych, czy bzu czarnego), które rosły w sposób nieuporządkowany, chaotyczny i stwarzający niebezpieczeństwo dla przechodniów. Była to znaczna trudność dla właściciela terenu w utrzymaniu ładu i porządku na obiekcie. Podniesienie atrakcyjności tego terenu wydało się zasadne o tyle, że znajduje się on przy głównym wjeździe do miejscowości Koszyce od strony Proszowic. Zastanawiano się nad różnymi koncepcjami zagospodarowania tego terenu- Podstawowe pytanie: było jaki charakter nadać całości założenia? Strzałem w dziesiątkę okazał się powrót do korzeni i nie wymyślanie nic na siłę. Wystarczyło popatrzeć na krajobraz wokół... a zaproponowany przez projektanta styl naturalistyczny, wiejski i sielski zarazem, doskonale wpisał się w otoczenie. Powstało zatem założenie, w którym można odpocząć, pospacerować, dowiedzieć się historii o regionie oraz poznać rośliny charakterystyczne dla tego typu założeń

Układ kompozycyjny. Aby teren nie był zbyt monotony a jednocześnie jednorodny kompozycyjnie postanowiono „umownie” podzielić go na dwie części: górną –północną i dolną –południową. W górnej części zaproponowano plac utwardzony jako miejsce spotkań i wypoczynku z materiału stylizowanego na stary bruk kamienny. Miejsce to, w otoczeniu zieleni średniej i wysokiej stwarza wrażenie wolnej przestrzeni z łagodnie przewieszającymi się konarami wysokich drzew, zaciszne i słoneczne – to swoisty rodzaj „mini ryneczku”.

Przechodząc pod drewnianą pergolą (kompozycyjnie - rodzaj bramy), schodząc po kilku schodach znajdziemy się w otoczeniu zupełnie innym. Zaniżonym, pofalowanym z rabatami i alejkami niknącymi w cieniu wysokich parkowych drzew. Ta część założenia w pierwszej części słoneczna, z trzema rabatami (na dwóch umieszczono rzeźby drewniane, na jednej figura Jana Nepomucena oraz obelisk z Morska), pozwoli na swobodny spacer i podziwianie widoków. W dalszej części alejka rozwidła się i poprowadzona zostaje pośród założenia o charakterze „starego parku” z drzewostanem wysokim. Panuje tu aura tajemniczości i spokoju a ławki umieszczone pod drzewami zachęcą do odpoczynku i kontemplacji.

Nasadzenia, rośliny. W niniejszym projekcie zagospodarowania jeśli chodzi o rośliny nie wymyślono nic na siłę.... Sięgając do historii architektury ogrodowej XIX i XX wieku zacytować warto E. Jankowskiego

„...trzeba wybrać z przyrody to co najpiękniejszego, sprowadzić do rozmiarów dających się zmieścić w szczupłych ramach, naśladować tak umiejętnie rzeczywistość, aby sztuka przypominała naturę.”

Ogród przy dworze wiejskim” W-Wa 1888 r. Proponując rośliny do nasadzeń wykorzystano w znacznej większości drzewa i krzewy rodzime, sprawdzone w naszych warunkach klimatycznych i niekłopotliwe w uprawieale niestety często wypierane z naszych ogrodów przez różnorodne „mody ogrodowe”. Zastosowano drzewa wysokie: brzoza, grab, modrzew, klon, lipa, jesion, dąb, sosna itp. Jako krzewy zaproponowano: kaliny, bzy-lilaki, krzewuszki, jaśminowce, tamaryszki, róże, głogi... niższe tło, to byliny kwitnące oraz ozdobne z liści zawsze dobrane gatunkowo do miejsca (słoneczne albo cieniste) np. funkie, hortensje, piwonie, floksy, liliowce, krwawniki, bukszpany, lawendy, szałwie i inne zioła....te rośliny posadzono na przeważającej części terenu pogrupowane kolorystycznie i kompozycyjnie. W południowej części działki- tej o charakterze parkowym - w przeważającej ilości znajdują się drzewa charakterystyczne dla parków dworskich XIX wieku takich jak: platan, kasztanowiec ozdobny, dąb czerwony, miłorząb lub buk odm. płacząca. Przy pergoli posadzono pnącza : róże, powojniki.... Znaczna część roślin jest

typu zadarniającego

(np. irgi, tawulce, jałowce) umiejscowiona na skarpach „wzdłuż drogi” oraz wzdłuż siatki od strony szkoły. Głównym zadaniem tych roślin -jak najszybciej umocnić nasypy ziemne oraz kolorystycznie ciekawie się komponować. W trosce o bezpieczeństwo roślin a zwłaszcza pod kątem przyszłej pielęgnacji terenu wyłożono rabaty i skarpy matami ściółkującymi i dodatkowo wysypano korą, która świetnie komponuje się ze stylem rustykalnym oraz jest materiałem naturalnym, bezpiecznym. Z wiadomych względów na znacznych spadkach, kora nie utrzyma się, dlatego w te miejsca posadzone zostały rośliny ekspansywnie rosnące.

Mała architektura. Kamień i drewno to naturalne materiały charakterystyczne dla stylu wiejskiego dlatego też, wszystkie elementy małej architektury zbudowane są z drewna a ciągi komunikacyjne (place i ścieżki) z materiałów stylizowanych na kamienne.

Witacz. W projekcie przewidziana została specjalną konstrukcja, która spełnia głównie funkcję informacyjną (napis „CENTRUM SPORTU I REKREACJI”) a jednocześnie stanowi funkcję ozdobną. Posadowienie „witacza” jest bardzo przemyślane. Umieszczenie go na skarpie, na wysokości oczu kierowców jadących samochodów od strony Proszowic (droga wojewódzka) spełni swoje zadanie. Ponieważ teren opracowania utrzymany jest w stylu wiejskim, bez wątplenia ta konstrukcja - jako najbardziej reprezentacyjna - posiada taki charakter. Zbudowana z połówek drewnianych bali drewnianych, tworzy coś na zasadzie płotu o nierównych wysokościowo „sztachetach”. Na tle owego płotu umieszczony napis na drewnianej szerokiej desce. Całość w dominującym kolorze brązowym.

Rzeźby ogrodowe. W projekcie przewidziano 6 sztuk rzeźb ogrodowych wykonanych z drzewa lipowego, zaimpregnowanego, w kolorze naturalnym. Wysokość rzeźb równa się wielkości naturalnej człowieka czyli ok. 180 cm. Tematyka rzeźb nawiązuje do cech lub zawodów charakterystycznych dla miejscowości Koszyce:

1. Kupiec (kupiectwo, popularna „miara koszycka”)

2. Wikliniarz (wikliniarstwo wyrabianie koszyków-nazwa miejscowości)

3. Flisak (spław towarów Wisłą, średniowieczny port wiślany w Morsku, połów ryb)

4. Żniwiarz (uprawa zboża, dobre ziemie)

5. Pasterka (wypas zwierząt, praca w zagrodzie)

6. Rzeźba dzieci nawiązująca tematycznie do charakteru założenia, sąsiedztwa szkoły (postać ucznia oraz sportowca). Rzeźby umieszczone zostały w ciekawych miejscach widokowych, wzdłuż ciągów komunikacyjnych i w pobliżu ławek. Jako tło dla nich przewidziano zieleń towarzyszącą, z przodu niższą, zaś jako „plecy” wyższą (drzewa lub krzewy), skomponowaną w ten sposób, aby nie zasłaniała rzeźby.

Ławki . W projekcie zagospodarowania przewidziano 12 drewnianych ławek, prostych w formie, z oparciem i dosyć ciężkich, rozmieszczonych przy ciągach komunikacyjnych oraz 4 sztuki siedzisk bez oparcia ulokowanych na murku oporowym w północnej części działki.

Pergola. Konstrukcja pergoli jest znana wszystkim obecnie użytkownikom ogrodów. Zastosowana w tym projekcie oprócz miejsca wypoczynku (dwie ławki) spełnia rolę dominanty widokowej oraz symbolicznego „przejścia” z płaskiego placu w północnej części założenia do bardziej swobodnych nasadzeń w jego południowej części. „Brama” ta zamyka widokowo plac wypoczynkowy, osłonięty od drogi zielenią, słoneczny, z ławkami, od założenia niżej wysokościowo położonego, z alejkami, rabatami o charakterze małego założenia parkowego. Kolorystyka pergoli zachowana podobnie jak pozostałe elementy-kolor brązowy, z wyraźnymi słojami drzewa.

Murki ogrodowe. Zaprojektowany mur oporowy znajduje się we wschodniej części działki i ciągnie się łagodną, falistą linią poprzez całą długość działki na linii północ-południe. Murki z kamienia naturalnego są charakterystyczne dla założeń wiejskich i bardzo popularne w naszych ogrodach jednakże mur w projekcie wykonany z kamienia naturalnego (np. piaskowca) byłby bardzo drogi, dlatego zaproponowano - konstrukcję żelbetową z okładziną betonową stylizowaną na kamienną. Mur oporowy zastosowany w projekcie podniósł estetykę, bezpieczeństwo i funkcjonalność terenu opracowania a jednocześnie zachował swojski czyli wiejski charakter kompozycji.

Pomniki kamienne. Pierwszy pomnik to Figura Jana Nepomucena, koloru białego, która stoi obecnie na brzegu skarpy w południowo-wschodniej części działki. Postać Jana Nepomucena znajduje się tu nieprzypadkowo, albowiem Jan Nepomucen to patron tonących oraz orędownik podczas powodzi. Jest także patronem mostów. Wiek figury szacowany na XVIII wiek. Obecnie figura świętego poddana została gruntownej renowacji i ustawiona w miejscu widocznym miejscu widokowym. Dodatkowo otoczona zielenią towarzyszącą prezentuje się godnie. Drugim pomnikiem wkomponowanym w założenie jest bardzo zniszczony monument z Morska. Pomnik pochodzi z góry zwanej „Zamkową”. Jest wyrazem patriotyzmu ale i swoistej odwagi fundatora - Karola z Lubrańca Dąbskiego i jego żony Emilii, właścicieli majątku i dworu Morsko. Jeszcze kilka lat temu napis głosił „Na pamiątkę powstania i sławę rodziny”. Zatarła została część napisu, zniszczono inne obalone jego elementy. Morsko było granicą zaboru, silnie dozorowaną, według przekazów ustnych, przez kozaków. Postawienie tego typu pomnika na pamiątkę Powstania Listopadowego było wyrazem wielkiej odwagi i patriotyzmu. Obecnie poddany renowacji obelisk zachwyca swoim niepowtarzalnym urokiem i pozwala ocalić od zapomnienia historię dawnych dworów szlacheckich i ich mieszkańców.

Kosze na śmieci. Kosze są najmniej ważne z punktu kompozycyjnego założenia, jednakże rola ich w utrzymaniu czystości otoczenia jest zasadnicza. Stylistyka koszy zbliżona jest do pozostałych elementów architektury drewnianej. Kolor brązowy.

Zaprojektowany układ zieleni posiada naturalistyczny charakter. Styl założenia oraz jego wiejski charakter zachowuje harmonię i równowagę pomiędzy jego użytecznością, funkcjonalnością, bezpieczeństwem a estetyką tego terenu. Dodatkowo założenie zagospodarowania terenu nie koliduje z krajobrazem otaczającym, a wręcz przeciwnie zaprojektowany został w taki sposób aby, wzmocnił poczucie tożsamości mieszkańców jako miejsca siedliska typowo wiejskiego. Zaś przyjezdnych - zwłaszcza mieszkańców miast, sprawił aby mogli poczuć zapomnianego przez tak wielu „ducha sielskości” zakłętego w magii ogrodów wiejskich. Stąd też i nazwa projektu „Swojskie klimaty”.

Całość powstała w ramach operacji „Poprawa infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej poprzez utworzenie zielonej strefy wypoczynku przy Centrum Sportu i Rekreacji w Koszycach” w ramach działania 413 Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju PROW 2007 – 2013 dla operacji, które odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działania Odnowa i rozwój wsi.

[Zdjęcia otwarcie](#)

[Zdjęcia obiekty](#)